

1.1. Organisatie veiligheid, gezondheid en milieu:

- De veiligheidscoördinator heeft op de werf de leiding over de coördinatie van veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu voor het geheel van de werkzaamheden. Afspraken tussen verschillende ondernemingen betreffende veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu op de werf zijn aan zijn goedkeuring onderworpen.
- Elke onderneming moet, vooraleer met de werken te starten, zijn voorziene veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu –maatregelen (o.a. de risicoanalyse) bespreken en afstemmen met de veiligheidscoördinator. Tijdens deze start-werkvergadering licht de veiligheidscoördinator zonodig het werfreglement en de eventuele bijkomende voorschriften toe.
- Elke onderneming die op de werf een werk uitvoert, dient voor die werf een eigen verantwoordelijke aan te duiden die gedurende de werken op de werf aanwezig is. Het is deze verantwoordelijke die in eerste instantie verantwoordelijk is voor de veiligheid van zijn personeel en voor naleving van dit reglement.
- Elke onderneming voorziet in het houden van “Toolbox-meetings”: korte vergaderingen waarop een veiligheid, gezondheid, welzijn en milieuaspect besproken wordt. Er wordt minstens één Toolbox-meeting per maand en per werf gehouden, met registratie van onderwerp en deelnemers.
- De partijen die tussenkomen verbinden zich ertoe aanwezig te zijn op de coördinatievergaderingen veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu, die periodiek georganiseerd worden door de veiligheidscoördinator.
- Elke onderneming ziet erop toe dat haar werknemers de nodige opleiding en /of beroepservaring hebben en lichamelijk geschikt zijn om hun taken veilig uit te kunnen voeren en hun materieel en machines op volstrekt veilige wijze te kunnen gebruiken. Ter staving moeten op verzoek van de veiligheidscoördinator de nodige attesten, certificaten, e.d. voorgelegd kunnen worden.
- Elke toestand op de werf die veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu in gevaar kan brengen moet onmiddellijk aan de veiligheidscoördinator gemeld worden.
- Elke onderneming is verantwoordelijk voor de naleving van dit reglement door haar onderaannemers en door haar bezoekers.
- Vermits de hoofdaannemer de eindverantwoordelijkheid draagt voor zijn werven, zijn inzake veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu de richtlijnen en instructies van de veiligheidscoördinator bindend voor de ondernemingen.
- Bezoekers hebben pas toegang tot de werf nadat zij zich bij de veiligheidscoördinator gemeld hebben.
- De veiligheidscoördinator is gemachtigd om personen die het werfreglement niet toepassen en /of die door hun gedrag veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu in gevaar brengen, de toegang tot de werf te ontzeggen.

1.2. Ongevallen en EHBO:

- Elk arbeidsongeval met werkverlet moet onmiddellijk aan de veiligheidscoördinator gemeld worden. Een schriftelijk verslag, met inbegrip van een ongevalsonderzoek, moet binnen 3 werkdagen aan de veiligheidscoördinator, aan de preventieadviseur van de opdrachtgever en de hoofdaannemer bezorgd worden.
- Verzorging: de gegevens inzake externe verpleging (noodnummers, telefoonnummers arts, ziekenhuis,...) zijn bij de veiligheidscoördinator aanwezig.
- Bijna-ongevallen en incidenten inzake veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu moeten binnen één week eveneens schriftelijk aan de veiligheidscoördinator gemeld worden, met kopie aan de preventieadviseur van de hoofdaannemer.

- Elke onderneming zorgt voor aanwezigheid op de werf van de wettelijk voorziene uitrusting inzake EHBO.
- Elke onderneming zal de procedure, die opgesteld is door de veiligheidscoördinator – verwezenlijking, inzake EHBO en ongevallen, respecteren.
- Op de werf moet minstens één persoon met het getuigschrift van hulpverlener of nijverheidshelper per 20 arbeiders aanwezig zijn.

1.3. Werken met open vlam en vonkvormende arbeidsmiddelen:

- Voor het begin der werken, vraagt het bedrijf aan de veiligheidscoördinator – verwezenlijking of een vuurvergunning nodig is, zo ja dient deze uiteraard gerespecteerd te worden.

1.4. Roofing-werken (branden):

- Bij de plaatsing van roofing m.b.v. open vlam moeten bijzondere voorzorgsmaatregelen genomen worden om ontstaan en uitbreiding van brand te voorkomen.
- Het gebruikte materieel (brander, ontspanner, slangen,...) moet in perfecte staat zijn.
- De nodige blusmiddelen (poederblustoestellen, type 9 kg ABC-poeder, of waterschuimblustoestellen, type 9 l) moeten in de onmiddellijke omgeving van het werk aanwezig zijn, met een minimum van 2 bluseenheden. Deze toestellen moeten een geldig controlelabel dragen.
- Het uitvoerend personeel moet geïnstrueerd zijn in het gebruik van deze blustoestellen.
- Er moeten minstens 1 evacuatie route voorzien worden die bij brand de veilige ontruiming van het dak toelaten.
- De plaatselijke verantwoordelijke voor de roofingwerken moet in bezit zijn van een werkend mobiel telefoontoestel.
- Bij elk begin van brand moet de verantwoordelijke onmiddellijk de openbare brandweer 112 en de verantwoordelijke van de bouwheer waarschuwen. De plaatselijk geldende noodprocedures worden voor aanvang van de werken opgevraagd en toegepast.
- Bij melding van brand op een lager niveau, wordt het dak onmiddellijk geëvacueerd.
- Het opwarmen van gasflessen met open vlam is verboden.
- Het gebruik van liggende flessen is verboden (zie ook het gebruik van gasflessen)

1.5. Gasflessen:

- Gasflessen moeten op een veilige plaats opgeslagen worden, beschermd tegen omvallen, voorzien van de beschermkap, beschermd tegen zonnestraling en tegen de inwerking van andere warmtebronnen.
- Gasflessen in gebruik moeten, samen met de slangen, beschermd zijn tegen de inwerking van open vuur en vonken.
- Tijdens het gebruik staan de flessen onder een hoek van minimum 35 graden.
- Tijdens het gebruik van gasflessen moet de sleutel op de afsluiter aanwezig zijn.
- Slangen, vlamterugslagkleppen, drukontspanners en manometers moeten in perfecte staat zijn.
- Bij beëindiging van gebruik moeten de kranen dichtgedraaid en de slangen en manometers drukloos gemaakt worden.
- Tijdens het vervoer moeten de beschermkappen op de flessen aanwezig zijn.
- Het gooien met flessen is altijd verboden.

1.6. Brand en Noodprocedures:

- Eventuele noodprocedures en bijhorende voorschriften van de bouwheer/ opdrachtgever zijn integraal van toepassing op alle ondernemingen.
- De plaatselijk geldende noodprocedures worden voor aanvang van de werken opgevraagd en toegepast.
- Elke op de werf vastgestelde gevaarlijke toestand moet onmiddellijk aan de veiligheidscoördinator gemeld worden.
- Bij brandgevaarlijke werken (lassen, slijpen, branden,...) moeten alle nodige maatregelen getroffen worden om het ontstaan van brand te voorkomen.
- Een blustoestel moet in de onmiddellijke omgeving van de brandgevaarlijke werken aanwezig zijn.
- Ook moeten er voldoende aangepaste en conforme brandbestrijdingsmiddelen beschikbaar zijn. Voor sommige werken is, in samenspraak met de veiligheidscoördinator – verwezenlijking een vuurvergunning verplicht. Indien van toepassing op de site zal de specifieke werkvergunning voor brandgevaarlijke werken toegepast worden.
- De veiligheidscoördinator – verwezenlijking stelt een evacuatieplan op voor de werf.

1.7. Collectieve beschermingsmiddelen (CBM):

- Ter voorkoming van arbeidsongevallen moet elke onderneming voor eigen rekening de voor haar werkzaamheden noodzakelijke CBM voorzien. De keuze van de CBM wordt bepaald conform de vigerende reglementering.
- Het gebruik van CBM heeft altijd de voorkeur op het gebruik van PBM.
- Het plaatsen en/of wegnemen, zelfs tijdelijk, van CBM gebeurt in samenspraak met de veiligheidscoördinator. Bij het wegnemen van CBM, moeten vervangende PBM voorzien en gebruikt worden.

1.8. Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM):

- Het dragen op de werf van PBM overeenkomstig de wettelijke voorschriften en de voorschriften van de bouwheer /opdrachtgever is voor iedereen verplicht.
- In geval discussie bestaat i.v.m. het dragen van PBM, zijn de instructies van de veiligheidscoördinator bindend.
- Inzake de helmdraagplicht gelden volgende voorschriften:
 - Tijdens de bouwfase is op de werf een permanente helmdraagplicht van toepassing.
Uitzondering wordt toegestaan voor de personen die aanwezig zijn op het hoogste niveau van de werf (dak), behalve wanneer ze bloot staan aan contact met voorwerpen, machines, hangende lasten, e.d. Vanaf het ogenblik dat zij het hoogste niveau verlaten, is de helmdraagplicht ook op hen van toepassing.
 - Tijdens de afwerkfase (in het gebouw) geldt de helmdraagplicht altijd wanneer er sprake is van risico's op blootstelling aan vallende voorwerpen, stootgevaar, contactrisico's met machines, hangende lasten, e.d.
 - Bezoekers: bovenstaande voorschriften zijn eveneens volledig van toepassing op bezoekers die op de werf aanwezig zijn.
- Elke onderneming stelt op eigen kosten PBM ter beschikking van haar personeel en bezoekers. De eigen verantwoordelijke op de werf ziet toe op het correcte gebruik ervan, alsmede op het onderhoud/controle en de tijdige vervanging.
- De werknemers moeten de PBM op de juiste wijze gebruiken en onderhouden, overeenkomstig de wettelijke en de bijkomende voorschriften,

1.9. Werken op hoogte – valbeveiliging:

- Bij werkzaamheden waar risico bestaat op een val van méér dan 2 m, moeten beschermende maatregelen getroffen worden: CBM en/of PBM.
- Openingen in vloeren en werkvlakken moeten vakkundig afgeschermd worden. Dit geldt óók voor bouwputten en uitgravingen.
- Openingen die voor uitvoering van werken noodzakelijkerwijze openliggen, moeten doeltreffend gesignaleerd worden. Onmiddellijk na beëindiging van deze werken moeten zij terug dicht gelegd worden.
- Indien tijdens uitvoering van werken op hoogte voor derden op een lager niveau gevaar bestaat voor vallende voorwerpen, moet zonebeveiliging voorzien worden.
- Gevaarlijke toestanden moeten onmiddellijk aan de veiligheidscoördinator gemeld worden.

1.10. Ladders:

- Elke gebruikte ladder moet in goede staat zijn, vrij van beschadigingen en voorzien van antislipvoetjes. Ladders die niet in orde of beschadigd zijn, mogen niet gebruikt worden.
- Ladders moeten opgesteld staan op een stabiele ondergrond, onder een hoek van ca. 75 graden. Zij moeten minimum 1 meter boven het te bereiken werkvlak uitsteken.
- Toegangsladders of ladders van meer dan 25 treden of die gedurende langere tijd opgesteld worden, moeten geborgd worden tegen wegglijden en /of kantelen.
- Er mag zich nooit meer dan 1 persoon tegelijkertijd op een ladder bevinden.
- Ladders moeten in functie van het gebruik periodiek gekeurd worden door een bevoegd persoon, dit gebeurt minstens jaarlijks.

1.11. Steigers:

- Steigers moeten opgesteld worden op een stabiele en stevige ondergrond.
- Hoge steigers (hoogte > dan 3 maal de kleinste basis) moeten voorzien zijn van extra zijsteunen of borging tegen kantelen.
- Elke steiger van meer dan 2 m hoogte moet voorzien zijn van leuning, tussenleuning en plint. De werkvloer moet volledig dicht zijn en voldoende stevig voor de voorziene last.
- Stellingen > 8 meter blootgesteld aan buitengewone krachten moeten berekeningen ondergaan of normreferenties bezitten (voor te leggen aan de veiligheidscoördinator – verwezenlijking).
- De toegang tot de werkvloer van hoge steigers gebeurt d.m.v. één of meer (ev. vaste) ladders.
- De stabiliteit van steigers moet absoluut en permanent verzekerd zijn.
- Alle onderdelen van de steigers moeten in perfecte staat zijn. Beschadigde onderdelen moeten onmiddellijk vervangen worden.
- Voor ingebruikname en daarna minstens éénmaal per week, moet de steiger door een bevoegd persoon /de veiligheidscoördinator gecontroleerd worden.
- Steigers niet opstellen voor uitgangen, doorgangen of noodvoorzieningen.
- Voor rolsteigers gelden bijkomende voorschriften:
- Bij gebruik van een rolsteiger moeten alle wielen d.m.v. een wielrem geblokkeerd zijn.
- Het verplaatsen van rolsteigers is verboden als er zich nog personen op bevinden.

1.12. Hijswerkzaamheden algemeen:

- Het gebruik van hijsgereedschap voor de uitvoering van hijswerk en voor het verplaatsen van lasten is voorbehouden aan opgeleide personen.

- Het hijsplan wordt bij voorbaat overgemaakt aan de veiligheidscoördinator – verwezenlijking.
- Alle hijsmachines, -gereedschappen, en -hulpmiddelen moeten, overeenkomstig de wettelijke bepalingen, periodiek gekeurd worden.
- De verslagen van periodieke keuring moeten bij het materieel aanwezig zijn.
- Bij gebruik van meerdere toestellen met een overlappend werkbereik, moet overleg gepleegd worden en een gebruikersprocedure opgesteld worden (advies veiligheidscoördinator – verwezenlijking).
- De aangegeven werklast nooit overschrijden!
- Beschadigd materieel onmiddellijk buiten dienst stellen!
- Er mogen zich geen personen onder een hangende last bevinden.

1.13. Hijswerkzaamheden mobile sites

- De te gebruiken touwen en hulpmiddelen worden voor gebruik nagekeken.
- De nodige blokkeringstoestellen worden gebruikt zodat bij loslaten van het touw de last niet naar beneden valt.
- De gebruikers van deze touw hijstechnieken hebben de nodige opleiding gehad (GOF)

1.14. Graafwerkzaamheden:

- Graafwerken moeten uitgevoerd worden door ervaren /geschoolde personen,
- Conform vigerende regelgevingen moet bij gevaar voor grondverzakking gebruik gemaakt worden van beschoeiing.
- Uitgravingen moeten afgedekt of duidelijk gesignaleerd worden.

1.15. Orde en netheid – hygiëne:

- Elke onderneming ruimt dagelijks haar werkposten op, verzamelt het afval en bergt het op of voert het af. Hij handelt daarbij volgens de wettelijke bepalingen en de eventuele bijkomende voorschriften van de opdrachtgever. Indien een onderneming in gebreke blijft, kan de veiligheidscoördinator, na een voorafgaande aanmaning, de werkposten door derden laten opruimen en het afval laten afvoeren, voor rekening van die onderneming.
- In ieder geval moet voorkomen worden dat afval buiten de werf en/of op de openbare weg terechtkomt.
- De wegen, doorgangen en trappen moeten te allen tijde vrijgehouden worden van obstakels en hindernissen die valpartijen kunnen veroorzaken.
- Materialen moeten, in overleg met de veiligheidscoördinator, ordelijk en stabiel gestapeld worden, in de voorziene zones en waar nodig beschermd tegen weersinvloeden en /of beschadiging.

1.16. Producten met gevaarlijke eigenschappen:

- Alle producten die op de werf gebruikt worden, moeten voorzien zijn van de reglementaire etiketten; het gebruik ervan moet vermeld staan in de risicoanalyse evenals de nodige te nemen preventiemaatregelen.
- Het opslaan en verwijderen van de verpakking dient volgens de wettelijke voorschriften te gebeuren en in overleg met de veiligheidscoördinator – verwezenlijking.
- Een kopij van de SDS-fiches (Safety Data Sheet)/ VIB (VeiligheidsInformatieBlad) moet steeds op de werf liggen en aan de veiligheidscoördinator – verwezenlijking gegeven worden (details zie bouwplaatsinrichting).

- Bij werken waar schadelijke dampen of gassen vrijkomen moet dit gemeld worden in de risicoanalyse en het veiligheids-, welzijns- en gezondheidsplan moet aangepast worden indien het er niet in vermeld staat. Deze dampen dienen doeltreffende afgezogen te worden, zo nodig dienen er PBM gedragen te worden.

1.17. Milieu:

- Het verbranden van afval op de werf is strikt verboden.
- Het verwijderen van afval en grond moet gebeuren volgens de geldende wettelijke voorschriften en volgens de eventuele bijkomende voorschriften van de opdrachtgever.
- De opslag en het gebruik van brandstoffen, chemicaliën en andere schadelijke of gevaarlijke producten moet gebeuren volgens de geldende wettelijke voorschriften. (zie ook bouwplaats inrichting). De noodzakelijke maatregelen moeten getroffen worden voor de voorkoming van bezoedeling van bodem, lucht en water, en van het ontstaan van brand.
- Elk incident waarbij milieuschade ontstaat of kan ontstaan, moet onmiddellijk aan de veiligheidscoördinator en aan de milieuverantwoordelijke van de hoofdaannemer en de opdrachtgever gemeld worden.

1.18. Elektrische Installaties:

- Werfkasten en eventuele andere elektrische installaties moeten voor ingebruikname gekeurd worden door een erkend controleorganisme volgens de bepalingen in het AREI. Het controleverslag wordt aan de veiligheidscoördinator overgemaakt en door hem bewaard.
- Alle werken aan elektrische installaties moeten “spanningsloos” en door bevoegde personen uitgevoerd worden.
- Elk defect moet onmiddellijk aan de veiligheidscoördinator gemeld worden.
- De werfkasten moeten steeds gesloten blijven. Aansluiting is enkel toegestaan met gepaste en in perfecte staat zijnde stekkers. Alle verbindingen (stekkers – stopcontacten) moeten geschikt zijn voor gebruik in vochtige omstandigheden (minstens IP 44).
- Kabels, verlengsnoeren, e.d. moeten beveiligd worden tegen beschadiging (bvb. door ze op te hangen of af te schermen).
- Werfkasten moeten zodanig geplaatst worden dat zij zo goed mogelijk beschermd zijn tegen elke vorm van beschadiging.
- De verlichting van de werkposten gebeurt door elke onderneming afzonderlijk volgens de geldende wetgeving. De veiligheidscoördinator – verwezenlijking organiseert de algemene verlichting en de noodverlichting.

1.19. Arbeidsmiddelen:

- Enkel elektrisch materieel conform AREI mag op de werf gebruikt worden en aangesloten worden op de voorziene werfkasten.
- Elke onderneming moet zijn arbeidsmiddelen identificeerbaar markeren.
- De arbeidsmiddelen moeten geschikt zijn voor het uit te voeren werk, bediend worden door een bevoegd werknemer en in goede staat van onderhoud verkeren, zodat veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu permanent verzekerd is.
- Op vraag van de veiligheidscoördinator – verwezenlijking moeten de instructies aanwezig zijn en voorgelegd kunnen worden.
- Bij gebruik van arbeidsmiddelen van derden is de gebruiker verantwoordelijk voor veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu.

- Alle hef- en hijstoestellen, aanslagmaterieel en grondverzetmachines die gebruikt worden om lasten te hijsen en die op de werf aanwezig zijn, moeten op kosten van de eigenaar /gebruiker 3-maandelijks gekeurd worden door een erkend controleorganisme. Een kopie van het recentste controleverslag moet bij de toestellen /machines aanwezig zijn. Bij gebrek hieraan kan de veiligheidscoördinator het toestel /de machine in kwestie buiten dienst stellen.

1.20. Algemeen:

- Noodvoorzieningen (nooduitgangen, blusmiddelen, in-, uit- en doorgangen voor de hulpdiensten, e.d.) mogen nooit geblokkeerd worden.
- Het gebruik van alcoholhoudende dranken en van stimulerende producten op de werf is verboden.
- Op de werf geldt een algemeen rookverbod.
- Een werknemer die geneesmiddelen neemt die van invloed kunnen zijn op zijn functioneren en daardoor veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu kunnen beïnvloeden, brengt de veiligheidscoördinator op de hoogte.

1.21. Werfinrichting:

- De hoofdaannemer organiseert de werfinrichting, met inbegrip van de opstelling van werfwagens en -burelen, sanitair, opslagzones, enz.. maar overlegt hiervoor steeds met de veiligheidscoördinator.
- Elke onderneming moet, op haar kosten, aan haar werknemers de wettelijk voorziene gezondheidsinrichtingen ter beschikking stellen en deze onderhouden.
- Het gebruik van de inrichtingen van de hoofdaannemer is slechts toegestaan na duidelijke afspraken met de veiligheidscoördinator - verwezenlijking.
- Elk bedrijf is verplicht de wettelijke voorziene gezondheidsinrichtingen ter beschikking te stellen en deze dagelijks te onderhouden. Men mag enkel eten op de daarvoor voorziene plaats.
- Het inplanting plan is steeds in het veiligheids-, welzijns- en gezondheidsplan voorzien en vermeldt minstens volgende gegevens:
 - toegangen, wegen, parking en rijwegen,
 - ligging van de noodzakelijke nutsleidingen (LS, HS, water, gas,...),
 - EHBO posten,
 - opgestelde verdeelborden elektriciteit,
 - inplanting van de hijswerktuigen en de draairichting.
- De hoofdaannemer voorziet de nodige werfsignalisatie langsheen de openbare weg en /of de werfingang. Deze werfsignalisatie blijft aanwezig tot het einde der werken.
- De noodzakelijke signalisatie op de werkposten wordt door de betreffende onderneming geplaatst.
- Brandkranen, nooduitgangen en /of andere noodvoorzieningen mogen nooit geblokkeerd worden.